

Terminológia

3

Ordo	Esociformes	pikes	esociforms	šťukotvaré
Subordo	Esocoidei	—	esocoids	šťukoblížne
Familia	Esocidae	pikes	esocids	šťukovité
Subfamilia	Esocinae	—	esocins	šťukorodé

Afixoidy

Ordo **CHARACIFORMES**

Familia **Characidae**

characins

characins

Ordo **ESOCIFORMES**

Familia **Esocidae**

pikes

pikes

Ordo **PERCIFORMES**

Familia **Percidae**

perches

perches

Ordo **RAJIFORMES**

Familia **Rajidae**

skates

skates

Ordo **TETRAODONTIFORMES**

Familia **Tetrodontidae**

plectognaths
puffers

Ordo **SILURIFORMES**

Familia **Siluridae**

catfishes
sheatfishes

Ordo **SALMONIFORMES**

Familia **Salmonidae**

trouts
salmons, trouts and alies

Ordo **PLEURONECTIFORMES**

Familia **Pleuronectidae**

flatfishes
righteye flounders

Ordo **CERATODONTIFORMES**

Familia **Ceratodontidae**

living lungfishes
Australian lungfishes

Cyprinidae	minnows or carps	minnows and carps	
Echeneidae	remoras (sharksuckers)	remoras and sharksuckers	
Sciaenidae	drums (croakers)	croakers and drums	
Creediidae	sand burrowers	sand burrowers	
Ophidiidae	cusks-eels	cuskeels	cusks eels

Ordo **ALBULIFORMES**

Familia **Notacanthidae**

spiny **eels**

Ordo **ANGUILLIFORMES**

Familia **Anguillidae**

eels

freshwater **eels**

Familia **Congridae**

conger **eels**

Ordo **OPHIDIIFORMES**

Familia **Ophidiidae**

cusk **eels**

Lethrinidae	emperors	emperors or emperor breams
Sparidae	porgies	porgys and seabreams
Kuhliidae	flagtails	flagtails or aholeholes
Cheilodactylidae	morwongs	fingerfins or morwongs
Pomacentridae	damselfishes	damsel fish es and anemone fish es
Acanthuridae	surgeonfishes	surgeon fish es and unicorn fish es
Trichiuridae	cutlassfishes	cutlass fish es and scabbard fish es
Istiophoridae	billfishes	bill fish es and marlins
Nomeidae	driftfishes	flotsam fish es or drift fish es
Molidae	molas	mol as or ocean sun fish es
Diodontidae	porcupinefishes (burrfishes)	porcupine fish es and burr fish es
Belontiidae	combtail gouramies	gouramies and allies
Nemipteridae	threadfin breams	threadfin bre am s and spinycheeks
Clinidae	kelp blennies	clinids and klip fish es
Scombridae	mackerels and tunas	mackerels, tunas and bonitos
Terapontidae	grunters or tigerperches	grunters or tiger fish es
Leiognathidae	ponyfishes, slimys, or slipmouths	pony fish es or slipmouths

NELSON 2006**ESCHMEYER 1998****BAYLEY 1960**

Ictaluridae	North American catfishes	North American freshwater catfishes	freshwater catfishes
Salmonidae	salmonids	slamons, trouts, chars and allies	trouts, whitefishes, and graylings
Scorpaenidae	scorpionfishes (rockfishes)	scorpionfishes, turkey-fishes and lionfishes	scorpionfishes and rockfishes
Cycopteridae	lumpfishes (lumpsuckers)	lumpsuckers and snailfishes	lumpfishes and snailfishes
Carangidae	jacks and pompanos	jacks, amberjacks, pompanos	jacks, scads, and pompanos
Dasyatidae	whiptail stingrays	stingrays	sting rays
Mobulidae	devilrays	manta and devilrays	mantas

Perca volgensis Gmelin in Linnaeus, 1788

Perca Linnaeus, 1758

Lucioperca lucioperca (Gmelin in Linnaeus, 1758)

Lucioperca Schnitz, 1822

Stizostedion volgense (Gmelin in Linnaeus, 1788)

Stizostedon Rafinesque, 1820

Sander volgensis (Gmelin in Linnaeus, 1788)

Sander Oken, 1817

Fisheries – rybárstvo

Nezamieňať všeobecný termín rybárstvo (*fisheries*) za „*rybné hospodárstvo*“ alebo dokonca za „*rybolov*“!

Pre „*rybné hospodárstvo*“ sa v angličtine používajú výrazy: „*fish/fishery/fisheries management*“ alebo „*fish farm(ing)*“, prípadne „*fish husbandry*“.

Pre rybolov je ekvivalentom „*fishing*“ prípadne „*fish catching*“.

Fisheries management

- **Riadenie rybárstva** (Manažment rybárstva, Rybársky manažment)
- **Rybárske obhospodarovanie**

„*Riadenie rybolovu*“ je nevhodný preklad, zúžený len na jeden aspekt rybárstva!

„*Fisheries management and aquaculture*“ možno chápať ako „*rybné hospodárstvo a akvakultúra*“.

Rybárstvo vs. rybné hospodárstvo

V žiadnej odbornej príručke ani učebnici, ktorá sa používa na rybárskych školách, ani v zákone o rybárstve sa termín **rybné hospodárstvo** nevyskytuje. Spomína sa len „pstruhové hospodárstvo“.

Rybárstvo sa tradične rozdeľuje na:

- morské
- sladkovodné

Sladkovodné rybárstvo sa delí na:

- rybníkárstvo, ktoré je súčasťou akvakultúry
- riečne rybárstvo (označuje sa aj ako rybárstvo voľných vôd)
- jazerné rybárstvo
- rybárstvo v rybochovných objektoch s riadeným prostredím

Podľa intenzity obhospodarovania alebo lovu poznáme rybárstvo

- extenzívne
- polointenzívne
- intenzívne

Rybníkárstvo na Slovensku sa špecializuje na dve odvetvia:

- kaprárstvo – teplovodné rybníkárstvo
- pstruhárstvo – studenovodné rybníkárstvo

V Slovníku slovenského jazyka sa rybné hospodárstvo uvádza ako subordinované rybníkárstvu!

- **rybárstvo**, -a *str.* zamestnanie rybára, chytanie rýb;
- **rybný** *príd.:* *r. priemysel, r-é hospodárstvo, r-é podniky;*
- **rybníkár**, -a *m.* odborník v rybnom hospodárstve, chovateľ rýb;
- **rybníkárstvo**, -a *str.* starostlivosť o zakladanie a udržovanie rybníkov; rybné hospodárstvo
- **pstruhový** *príd.:* *ryb. p. rybník* na chovanie pstruhov; *p-é hospodárstvo;*

Na Slovensku sa termínom „rybné hospodárstvo“ označujú zariadenia zameraná na chov rýb:

- Rybné hospodárstvo Štátnych lesov TANAPu
- Pstruhové hospodárstvo Párnica

hospodárstvo -a -tiev *s.*

1. spôsob organizovania výroby, výr. činnosť spoločnosti, ekonomika
2. správa hmotných prostriedkov, hospodárenie
3. spôsob pôdohospodárskej činnosti, hospodárenie
4. poľnohospodárska výrobná jednotka, gazdovstvo (*význ. 1*)

Regional fisheries management organisations (RFMO)

Regionálne organizácie pre riadenie rybárstva

International fisheries organisations

Medzinárodné rybárske organizácie

North Atlantic Fisheries Organization

Severoatlantická rybárska organizácia

Northwest Atlantic Fisheries Organization

Severozápadnoatlantická rybárska organizácia

Organisation für die Fischerei im Nordatlantik

Organizácia pre rybárstvo v severnom Atlantiku

Organisation für die Fischerei im Nordwestatlantik

Organizácia pre rybárstvo v severozápadnom Atlantiku

Organization des pêches de l'Atlantique Nord

Rybárska organizácia severného Atlantiku

Organization des pêches de l'Atlantique Nord-Oest

Rybárska organizácia severozápadného Atlantiku

Rybárska organizácia pre severozápadný Atlantik

Roundfish, flatfish, groundfish

Slovo *roundfish* je antonymom slova *flatfish*.

Ponúka sa teda preklad – *oblé ryby* vs. *ploské ryby*. Nie je to tak!

Termínom *flatfishes* sa v angličtine označujú platesotvaré ryby (Pleuronectiformes) a treba ho prekladať do slovenčiny ako:

platesotvaré (ryby).

Termín *roundfishes* má v angličtine viacero významov, a preto ho treba do slovenčiny prekladať ako:

1. *súmerné/symetrické ryby*;
2. *celé (nečistené, nepitvané) ryby*.

Termínom *groundfish* sa označujú **ryby žijúce pri, na alebo v dne**.

Fish: Used as a collective term, includes molluscs, crustaceans and any aquatic animal which is harvested. **Round fish:** In North America, fish that have not been gutted, not cleaned, without the head, the fins and guts removed. In the UK, fish that have not been gutted are called round fish or rounders. In addition the term round fish may be used for all fish that are roughly circular in cross-section, as opposed to flatfish, rays, etc. **Flatfish:** Laterally compressed benthic fishes of the order Pleuronectiformes, including flounders, soles, and tonguefishes. **Groundfish:** Fishes that primarily inhabit the benthic environment, such as flatfish, cods, eels, and other fish living in, on, or near the bottom. FAO.

Shrimps and prawns – krevety

V angličtine sa bez akéhokoľvek poriadku a logiky používajú dve rodové mená – *prawn* a *shrimp* (v poslednom čase aj talianske slovo *scampi*).

Ani Francúzi nie sú na tom o nič lepšie, skôr naopak, lebo používajú mená – *crevette*, *gambon*, *boucot*, *bouquet* alebo *salicoque*.

Nemci zväčša používajú rodové meno *Garnelle*, niekedy aj *Garnat*, prípadne utvoria zložené rodové mená, ktorých druhá časť znie - *krebschen*, niekedy aj *-krebs*.

A mohli by sme pokračovať v ďalších jazykoch...

V slovenčine sa vžilo rodové meno *kreveta* a občas sa používa pod vplyvom Nemčiny aj meno *garnát*, dokonca aj *garnela*.

Systematika kreviet je pomerne zložitá. Ide o stovky druhov a desiatky čeľadí, zo dvadsať nadčeľadí, minimálne tri infrarady a dva podrady!!!

Crayfish, crawfish – raky alebo rakovité

V angličtine sú veľmi obmedzené možnosti tvorby slov pomocou prípon, a tak sa rodové mená používajú zároveň aj na označovanie čeľadí, nadčeľadí atď.!

Starofrancúzske *escreveice* (dnes *écrevisse*), používané na označovanie desaťnohých kôrovcov nadčeľade Astacoidea (zahrnujúcej dve sladkovodné čeľade – Astaciade a Cambridae) sa v angličtine modifikovalo na *crayfish* čoho americkým variantom je *crawfish*.

Shellfish – mäkkýše, kôrovce a ostnatokožce

Wikipedia: „Shellfish“ je kulinársky a rybársky názov vonkajšou kostrou podoprených vodných bezstavovcov užívaných ako potrava, zahrňujúcich rôzne druhy mäkkýšov, kôrovcov a ostnatokožcov.

Encyclopaedia Britannica: „Shellfish“ – akýkoľvek vodný bezstavovec majúci schránku/pancier patriaci do kmeňa mäkkýšov, triedy kôrovcov (kmeň článkonožcov) alebo kmeňa ostnatokožcov. Termín sa často používa pre jedlé druhy, najmä tie, ktoré sú lovené alebo chované komerčne.

Fish stock

Rybia populácia (subpopulácia)

Rybie stádo

Rybia obsádka

Rybia násada

Rybí vývar

Rybie stádo

Najmenej vhodným prekladom je „rybia zásoba“. Ak moji anglicky kolegovia píšu o rybích zásobách, tak používajú výraz „supply“ a v určitých prípadoch aj „resource“.

Group of fish stocks – Skupiny rybích populácií

Spawning stock biomass – Biomasa neresovej populácie

Breeding stock – plemenné stádo (p. obsádka, p. materiál)

Unwanted catches – nechcené úlovky

Do rybolovných zariadení sa dostávajú (náhodne, neúmyselne a nechcene) aj druhy, ktoré:

- a) nepatria medzi konzumné,
- b) sú choré,
- c) sú poškodené alebo znetvorené,
- d) sú chránené rôznymi predpismi,
- e) nemajú minimálnu lovnú mieru,
- f) prevyšujú lovnú kvótu.

Tie sú potom:

- a – e) nevítané, nechcené, nežiaduce, neželané, nevhodné;
- d – f) boli by vítané, vhodné, žiaduce... ale ponechať si ich je nezákonné, neoprávnené, nesprávne.

neželaný = **nevítaný**, neprijemný, samozvaný, nežiaduci, nezvaný
nežiaduci = **nevítaný**, nepriaznivý, nevhodný,
nechcený = **nevítaný**, neúmyselný, náhodný, mimovoľný.
nevítaný = neželaný, nežiaduci, nechcený, nezvaný

Najvernejšie situáciu vystihuje termín *nechcený*.

Discards – Odhodené úlovky alebo Odhodok

Odhodok 1, -dka *m.* nepotrebná, odhodená vec

Odhodok 2, -dka, *mn. č.* -dkovia *m. zastar.* odvrhnutý človek, vyvrhel'

[Slovník slovenského jazyka (Bratislava: Vydavateľstvo SAV 1959 – 1968)]

Fishery products – Rybárske produkty alebo Produkty rybárstva

V žiadnom prípade neprekladajte termíny *fishery* (*fisheriers*) ako rybolov, alebo rybne hospodárstvo!

Fishing mortality rate – Rybolovný stupeň úmrtnosti (mortality)

Stupeň úmrtnosti je všeobecne používaný pojem v ekológii.

Karol HENSEL

John Collier –
The Land Baby
(1899)